

Kati Marton
A kém
Corvina Kiadó, 2016, 368 oldal, 3500 Ft

Eltitkolt történelem

Kati Marton íróval Fejes Imre beszélget

Ez a könyv a hidegháború egyik titkos részletét tárja fel. Noel Field kanyargós pályafutása az amerikai külügyminisztériumban kezdődött, ahol egyre magasabb tisztségeket töltött be, míg a harmincas évek közepén kvéker neveltetéséből fakadó naiv, világjobbító idealizmusa hithű kommunistává nem tette – Sztálinnak lelkes, odaadó híve, majd végül a szovjet hírszerzés beszervezett kémje.

Hogyan sikerült egy amerikai „áttéríteni” a demokratikus berendezésről a diktatúrába?

Egyszerűen naiv volt. Elhitte a kommunista propagandát. Olyan ígéretekkel csábították el, amiket nem kellett volna elhinnie. De fiatal volt, idealista, így könnyen be tudták szervezni, hogy először az USA-ban, majd később Európában kémkedjen a szovjeteknek.

Gondolom busásan megfizették?

Nem kapott pénzt. Amerikai diplomataként amerikai fizetést kapott, de mint szovjet kém nem keresett semmit. Egyszerűen azt szerette volna

Újra igazi dokumentumregényt írt Kati Marton, még hozzá egy olyan sötét korszakról, amely, mint a könyvből is kiderül, még sötétebb volt, mint ma gondolnánk. A regény főhőse, Noel Field amerikai állampolgárként beszervezett szovjet ügynök volt, emberek tucatjait juttatta akasztófára, vagy élethosszig tartó börtönbüntetésre. S közben ő maga is börtönben, de tanúvallomásait, amit kínzások és súlyos verések árán csikartak ki a magyar hatóságok, az összes koncepció perben felhasználták. Nemcsak Magyarországon, hanem Csehszlovákiában, Németországban és Lengyelországban is.

elérni, hogy mindenhol kommunizmus legyen, ebben az eszmében hitt, ezért az ügyért dolgozott.

Mi volt a legfőbb feladata?

A Kreml folyamatosan szerette volna tudni, hogy az USA milyen lépésekre hajlandó a II. világháborúban, hogyan és miképp harcolnak a nácizmus és annak terjedése ellen.

Hogyan definiálná a könyvét?

Ez egy thriller. Úgy írtam meg, mint egy regényt, de abszolút történelmi

igazság az alapja. Olyan komplikált sztori, hogy a híres kémregény-író (John LeCarré) sem tudta volna mind ezt kitalálni. Egy olyan emberről is szól – és persze a politikai háttérharcokról, az akkori diktatúrákról –, akit hiába börtönöztek be Magyarországon, hiába verték, kínozták, hű maradt a kommunista eszmékhez, a legfőbb vágya pedig az volt, hogy vegyék fel a Magyar Szocialista Munkáspárt tagjai közé, hiszen szabadulása

után nem kívánt visszatérni az Egyesült Államokba. Magyarországon élte le utolsó évtizedeit.

Tehát mégis történelmi regény?

Nem száraz történelem, csak egy olyan igazság bemutatása, ami eddig rejtve volt, nem csak a magyarok elől, de a többi volt szocialista országok olvasói, és persze az amerikai olvasók elől is. Nevezhetjük kordokumentumnak is, de olvasmányos keretek között „tálalva”.

Honnan jött a könyv ötlete?

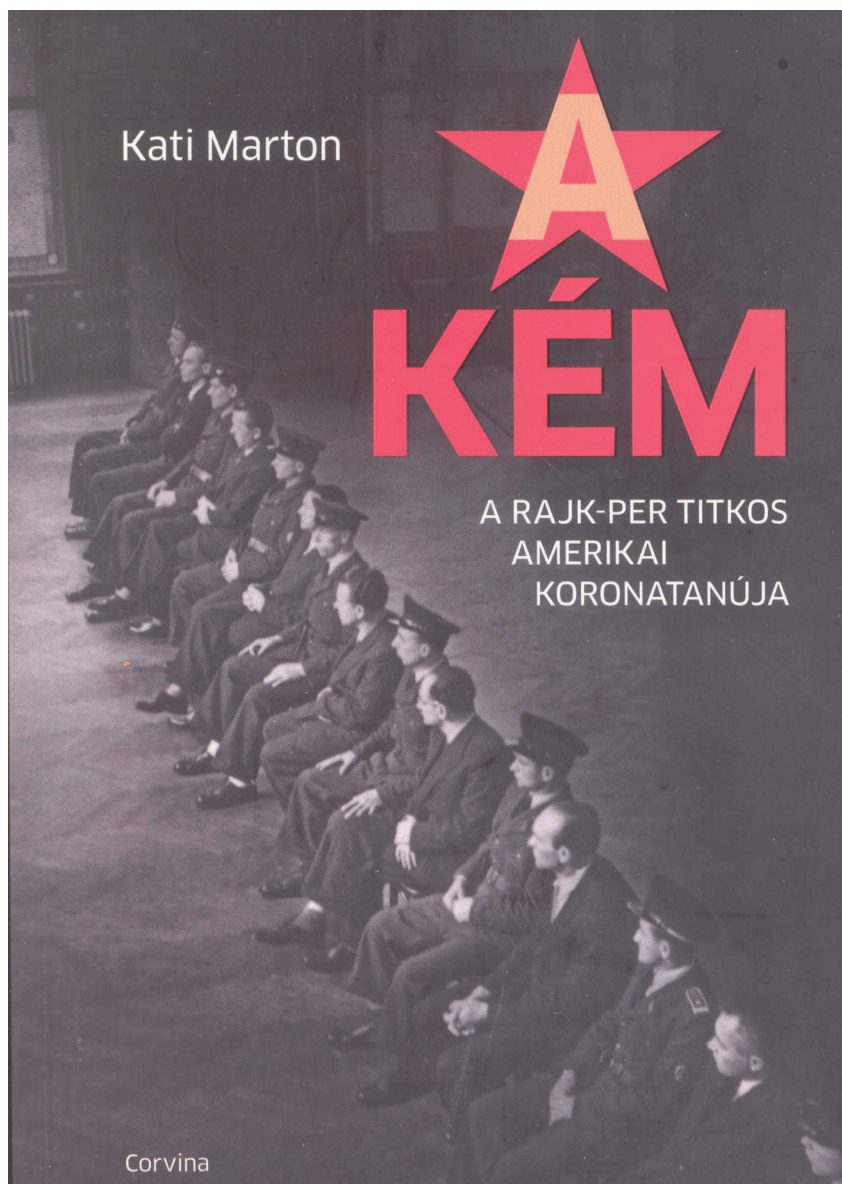
Szüleim amerikai újságíróként tudósítottak Magyarországról, és '56 után egy alkalommal sikerült rávenniük Fieldet, ami addig senkinek sem sikerült, hogy adjon nekik interjút. Mint kiderült, édesapám ugyanabban a cellában ült a Fő utcai börtönben, mint Field, akit éppen akkortájt engedtek ki. Évekkel ezelőtt megtaláltam az eredeti interjút, és elkezdtem érdeklődni a téma iránt.

Hol zajlott a kutatómunka?

Bejutottam a KGB archívumába és persze tanulmányozhattam az ÁVÓ irattárát is. Négy évig tartott a kutatás. Bár ez egy személyes történet, a háttér történelmi és politikai, a könyv lényege pedig, hogy bemutassak egy emberi tragédiát, azt, hogy hogyan lett egy jó emberből, aki csak jót akart, tenni a világgal, kém és gyilkos.

Sikeres amerikai újságíróként legtöbb könyve magyarországi dolgokkal (is) foglalkozik. Miért fontos ez önnek?

Itt születtem, itt nőtem fel, és annyi Magyarországgal kapcsolatos érdekes történettel találkozom, hogy nem tudok szó, illetve írás nélkül elmenni mellettük. Magyarország rengeteg dolgon ment keresztül, nemcsak az elmúlt évszázadban, hanem korábban is, és megpróbálom elmagya-

rálni az amerikaiaknak Magyarországot és a magyaroknak Amerikát. Számomra Magyarország nagyon fontos, és megpróbálok azért is dolgozni, hogy az amerikaiaknak is fontos legyen Magyarország.

Könyve határozottan bírálja a kommunizmus- és szocializmus ellenes szenátor, John McCarthy amerikai ámokfutását, hiszen okkoriban Amerikában is kirakatperek tucatjait tartották, olyan embereket is perbe fogtak és ítélték el akiknek nem volt közükhöz egyik ideológiához sem.

Elítélem azt a boszorkányüldözést, ami akkoriban folyt, szerencsére csak három évig tartott, de kimondhatjuk,

hogy egy nagyon sötét fejezete az amerikai nép történelmének. Ugyanolyan kritikus vagyok mindkét akkori oldallal szemben.

Mi lesz a következő könyve?

Angela Merkelről fogok írni. Eddig mindig csak férfiakról írtam, vagy férfi szemszögből láttattam a nőket. Ez igazi áttérés lesz. Szerintem.

Kati Marton magyar származású amerikai író és újságíró. Rádió- és tévériporterként, valamint a The New Yorker, az Atlantic Monthly, a The Times of London, a The Washington Post, a The Wall Street Journal és a Newsweek munkatársaként számos szakmai elismerést és díjat kapott, a „Titkos hatalom” című könyve felkerült a The New York Times bestseller-listájára.